

Vastaus valtuustoaloitteeseen, Selvitetään Vuorikodin/Vuorikeskuksen muuttamista yhteisölliseksi asuintaloksi, josta löytyy palvelut saman katon alta; A Miettinen

Vanhusneuvosto 05.03.2025 § 15

Valmistelija Pellfolk Tony
Kotanen Heidi
Lisätietoja: puhelinnumero: 06 218 1111 (vaihe), etunimi.sukunimi@ovph.fi

Arja Miettinen ym. sosiaalidemokraattisen valtuustoryhmän jäsenet ovat jättäneet 9.12.2024 aloitteen, jossa he esittävät, että Vuorikoti/Vuorikeskus muutetaan yhteisölliseksi asumiseksi. Alun perin Vuorikoti on ollut yhteisöllistä asumista. Nykyään talo toimii ns. senioritalona ja asukkaat ovat parempikuntoisia, mutta hoidon tarve lisääntyy ikääntymisen myötä. Aloitteen allekirjoittaneet toivovat selvityksen, voidaanko Vuorikotiin järjestää palvelut, mitä siellä on ollut aikaisemmin.

Vuorikoti on toiminut kotina Vaasalaisille ikäihmisille vuodesta 1985. Talon asukkailla on omat asunnot ja heillä on käytössä Vuorikodin yhteiset tilat ja monipuoliset asumisen palvelut. Vuorikodin kiinteistön omistaa Vaasan Palvelutalosaatiö.

Vuorikoti toimii tällä hetkellä senioriasumisena, jonka asukasvalinta tapahtuu säätiön omalla vastuulla ja Pohjanmaan hyvinvointialueen palveluohjauksen avustuksella, jotta tiloihin voidaan valita parhaiten soveltuvat asukkaat. Vuorikodissa on 91 asuntoa.

Talossa on paljon erilaista toimintaa ja mm. Kotihoidon alueen 4 toimistotilat. Kotihoito auttaa ihmistä arkipäivän toiminnassa yksilöllisen palvelutarpeen mukaan. Palvelutarpeen arvio palveluohjaus ja kaikilla Vuorikadun asukkailla ei ole tarvetta kotihoitoon. Asukkaan tarve määrittää sen, miten usein kotihoito tekee käynnejä ja mitä käynneillä tehdään. Vuorikodissa on myös hyvinvointialueen Päivätoimintaa, johon kaikki kriteerit täyttävät ikäihmiset voivat hakeutua mukaan.

Vuorikodissa on lisäksi Vaasan kaupungin työllistämisyksikön toimintaa. Yksikön tehtävänä on kehittää ja tuottaa työllistymistä edistäviä palveluita. Yksi yksikön toiminta on Helppari-Hjälpare-toiminta. Toiminnassa työllistämisyksikön asiakkaalla on mahdollisuus edetä työkokeilun kautta työjaksolle myös vanhustyön avustajatoimintaan. Helpparit toimivat Vuorikodissa, jossa he tekevät avustavaa hoivatyötä ikäihmisten parissa. Tehtäviin kuuluu mm. Asukkaiden saattamista ruokasaliin, tarjoilua ja kodinhoidollisia tehtäviä. Helpparit järjestävät talossa arkisin päivittäin virikkeellistä toimintaa ja erilaisia tapahtumia kuten jumppaa, bingoa, grillausta ja musiikkitapahtumia. Tarvittaessa Helpparit voivat toimia myös kotihoidon hoitajan apuna. Tällä hetkellä Vaasan kaupungin työllistämisyksikkö tiedottaa, että Helppareita on Vuorikodilla 9 ja heitä ohjaa 3 työvalmentajaa. Helppareiden määrä vaihtelee 5–15 välillä, riippuen mahdollisista tulijoista. Kesällä on noin 20–23 Helpparia. Helppareiden työpäivät ovat ma-pe klo. 9.00–15.00.

Pohjanmaalla on laaja valikoima eri senioriasumismuotoja ikäihmisille. Hyvinvointialueella on tällä hetkellä vastuullaan kaksi lakisääteistä asumismuotoa: yhteisöasuminen ja ympärivuorokautista hoitoa tarjoava palveluasuminen. Ympärivuorokautista hoitoa tarjoavaa palveluasumista tuotetaan omana toimintana tai ostettuna palveluna. Tällä hetkellä yhteisöllistä asumista tuotetaan vain omana toimintana. Senioriasumista on useina eri muotoina tarjolla hyvinvointialueen alueella, ja sitä tarjoavat yksityiset yritykset, kolmas sektori ja kunnat. Tämä asumismuoto on suunnattu eri-ikäisille senioreille, eikä sitä sääntele laki. Koska senioriasuminen ei kuulu hyvinvointialueen järjestämisvastuulle, ei sosiaalihuollon päätöstä tarvita asuinpaikan myöntämiseksi, eikä se siten ole kriteeripohjaista. Ikäihmisten henkilöiden asumistarpeiden täyttämiseksi tarvitaan erilaisia asumisvaihtoehtoja. Senioriasuminen täyttää tarpeen, että ikääntyvät henkilöt siirtyvät uuteen asuinympäristöön varhaisessa vaiheessa, jolloin he voivat helpommin sopeutua uuteen ympäristöön ennen merkittävää toimintakyvyn heikentymistä. Aikaisessa vaiheessa



sopeutuminen uuteen asumismuotoon helpottaa mahdollisuutta asua pidempään omassa kodissa, vaikka toimintakyky heikkenisi. Senioriasumisessa asukkaat voivat saada samankaltaista hoitoa ja palveluja kuin yhteisöasumisessa, kuten kotihoito, tukipalveluja, kotikuntoutusta, kotisairaalapalveluita ja päivätoimintaa.

Vastauksena sosiaalidemokraattinen valtuustoryhmän valtuustoaloitteeseen voidaan todeta, että toiminta Vuorikodissa/Vuorikeskuksessa on erinomainen tapa järjestää palvelut kaupungin ja hyvinvointialueen rajapinnassa. Hyvinvointialueen tuottama ja kustantama kotihoito myönnetään yksilöllisiin tarpeisiin ja tueksi toimii Helppari-Hjälpare toiminta saman katon alla. Helpparien maksuttomat palvelut laajentavat asukkaiden mahdollisuutta saada monipuolisia ja vaihtoehtoisia palveluja hyvinvoinnin edistämiseksi. Asukkaiden erilaisiin tarpeisiin vastaamiseksi on tärkeää, että on monenlaisia vaihtoehtoisia tapoja järjestää palveluja niin kotona kuin kodin ulkopuolellakin.

Vuorikodin/Vuorikeskuksen toiminta on edelläkävijä ja voi toimia esimerkkinä rajapintatyön kehittämisestä myös muille kunnille. Senioriasunnot kuten Vuorikoti ovat tärkeä osa monipuolisia tarjottavia asumispalveluita ikääntyville. Senioriasuntojen muuttaminen yhteisölliseksi asumiseksi ei ratkaise ikäystävällisten asumismuotojen tarvetta Vaasan alueella. Senioriasumiseen asiakkaat voivat ostaa tarvittavia palveluita, kuten siivous, ruoka ym. palveluita samoin kuin yhteisöllisessä asumisessakin.

Toimialajohtaja, koti- ja asumispalvelut Pellfolk Tony

Merkitään keskustelun jälkeen tiedoksi

Päätös:

Merkitään keskustelun jälkeen tiedoksi.

Jakelu

Aluehallitus 14.04.2025 § 79

Valmistelija Pellfolk Tony
Kotanen Heidi

Lisätietoja: puhelinnumero: 06 218 1111 (vaihde), etunimi.sukunimi@ovph.fi

Arja Miettinen ym. sosiaalidemokraattisen valtuustoryhmän jäsenet ovat jättäneet 9.12.2024 aloitteen; Vuorikodin/Vuorikeskuksen muuttamista yhteisölliseksi asumiseksi, josta löytyisi palvelut saman katon alta. Aloitteen allekirjoittaneet toivovat selvityksen, voidaanko Vuorikotiin järjestää palvelut, joita Vuorikodilla on aikaisemmin tarjottu.

Aloite on käsitelty vanhusneuvoston kokouksessa 5.3.2025.

Sektorijohtaja ikäihmiset Kotanen Heidi

ehdottaa, että aluehallitus päättää antaa vastauksen valtuustoaloitteeseen selontekona aluevaltuustolle. Aluehallitus ehdottaa aluevaltuustolle, että aloite on täten loppuun käsitelty.

Päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

Jakelu



Aluevaltuusto 28.04.2025 § 26

Valmistelija Pellfolk Tony
Kotanan Heidi
Lisätietoja: puhelinnumero: 06 218 1111 (vaihe), etunimi.sukunimi@ovph.fi

Hallitus

ehdottaa, että valtuusto hyväksyy edellä olevan selvityksen, joka on annettu vastaukseksi aloitteeseen, ja julistaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Päätös:

Asia palautettiin valmisteluun.

Valtuutettu Arja Miettinen ehdotti asian palauttamista laajempaan valmisteluun, jossa vastataan seuraaviin kysymyksiin:

1. Miten Pohjanmaa voi -raportissa THL on tehnyt vuodelle 2027 skenaarion, jonka mukaan yhteisöllisen asumisen paikkoja tarvittaisiin 590, NHG ja ÖVPH ovat tulleet samaan lopputulokseen. Miksi Vuorikoti ei voi jatkaa yhtenä näistä yksiköistä?
2. Miten hyvinvointialue pääsee tavoitteeseensa tarjota 1–2 % asumispaikoista yhteisöllisenä asumisena, jos Vuorikoti ei voi olla tällainen asumispaikka?
3. Mitä suunnitelmia on tämän tavoitteen saavuttamiseksi?

Lisäksi Miettinen nosti puheenvuorossaan esille kysymyksiä ruokapalveluista, Vuorikodin yhteisten tilojen käytöstä ja Vuorikodin Helppari-toiminnasta.

Tämän jälkeen ehdotusta asian palauttamisesta tuki valtuutettu Kim Berg ja aluevaltuusto hyväksyi asian palauttamisen yksimielisesti.

Jakelu

Aluehallitus 25.08.2025 § 153

ÖVPH/1115/00.02.04.00/2025

Valmistelija Kotanan Heidi
Pellfolk Tony
Lisätietoja: puhelinnumero: 06 218 1111 (vaihe), etunimi.sukunimi@ovph.fi

Hyvinvointialueen kannanotto

Arja Miettinen ym. sosiaalidemokraattisen valtuustoryhmän jäsenet ovat jättäneet 9.12.2024 aloitteen, jossa he esittävät, että Vuorikoti/Vuorikeskus muutetaan yhteisölliseksi asumiseksi. Alun perin Vuorikoti on ollut yhteisöllistä asumista. Nykyään talo toimii ns. senioritalona ja asukkaat ovat parempikuntoisia, mutta hoidon tarve lisääntyy ikääntymisen myötä. Aloitteen allekirjoittaneet toivovat selvityksen, voidaanko Vuorikotiin järjestää palvelut, mitä siellä on ollut aikaisemmin.

Valtuustoaloite on käsitelty vanhusneuvoston kokouksessa 5.3.2025 ja hallituksen kokouksessa 14.4.2025 §79. Valtuusto käsitteli aloitetta valtuuston kokouksessa 28.4.2025 § 26. Arja Miettinen ehdotti valtuuston käsittelyssä aloitteen palauttamista laajempaan käsittelyyn. Tämän jälkeen ehdotusta asian palauttamisesta tuki valtuutettu Kim Berg ja aluevaltuusto hyväksyi asian palauttamisen yksimielisesti.



Yhteisöllisestä asuminen Pohjanmaan hyvinvointialueella

THL on tehnyt yhteisöllisen asumisen skenaarion (Laatusuositus 2024) vuodelle 2027. Skenaarion mukaan Pohjanmaan hyvinvointialueella tarvitaan yhteisöllisen asumisen asuntoja noin 590. Pohjanmaan hyvinvointialueen yhteisöllistä asumista koskevan oman selvitystyön ja NHG:n selvityksen pohjalta on päädytty THL:n skenaarion kanssa samankaltaisiin tuloksiin. Yhteisöllisen asumisen tarkempi toteuttamisen suunnitteluvaihe on aloitettu vuoden 2025 alussa. Yhteisöllistä asumisessa tavoitteena on tarjota noin 1–2 %:ia kokonaispaikkamäärästä yhteisöllisen asumisen paikkoja ikäihmisille. (Miten Pohjanmaa voi-raportti 2025)

Yhteisöllisen asumisen palvelukuvaus ja myöntämisen kriteerit on hyväksytty hallituksen kokouksessa 17.6.2024 (§138). Pohjanmaan hyvinvointialueen yhteisöllisen asumisen lisäämistä koskeva ehdotus tavoittelee noin 1 %:n peittävyystason saavuttamista vuoteen 2030. Yhteisöllisen paikkatavoitteet vuodelle 2030 on päätetty 21.10.2024 (§207-209) hallituksen kokouksessa. Tavoitteena on toteuttaa alueelle yhteisöllisen asumisen hybridit. 1 %:in tavoite vuodelle 2030 tarkoittaa noin 230 yhteisöllisen asumisen paikkaa, johon lasketaan mukaan tämän hetken yhteisöllisen asumisen paikat (111 paikkaa).

Lainanvaltuuksia yhteisöllisen asumisen rakennuttamiseen ei ole tällä hetkellä. Yhteisöllisen asumispaikkojen lisääminen vuodelle 2030 edellyttää markkinavuoropuhelun toteuttamisen eri vaihtoehtoista. Toteuttamisvaihtoehdot vaikuttavat investointitarpeeseen ja sitä kautta lainanottovaltuuksien hakemiseen.

Pohjanmaan alueella on kevään 2024 kartoitettu yksiköt, jotka voidaan muuttaa yhteisöllisen asumisen yksiköiksi ilman isoja investointeja. Muutosprosessi on vielä osaksi kesken. Tällä hetkellä yhteisöllisen asumisen paikkoja on 111 koko alueella. Alueen yhteisöllisen asumisen yksiköt ovat:

- Solhörnans (30 paikkaa) Mustasaari (muutosprosessi kesken)
- Kastusgården (12 paikkaa) Vöyri
- Bostället (42 paikkaa) Närpiö
- Solgården (12 paikkaa) Närpiö
- Äldersro (7 paikkaa) Kristiinankaupunki
- Pörtom Servicecenter (8 paikkaa) Närpiö (2026)

Pohjanmaalla on laaja valikoima eri senioriasumismuotoja ikäihmisille. Hyvinvointialueella on tällä hetkellä vastuullaan kaksi lakisääteistä asumismuotoa: yhteisöasuminen ja ympärivuorokautista hoitoa tarjoava palveluasuminen. Ympärivuorokautista hoitoa tarjoavaa palveluasumista tuotetaan omana toimintana tai ostettuna palveluna. Tällä hetkellä yhteisöllistä asumista tuotetaan vain omana toimintana. Senioriasumista on useina eri muotoina tarjolla hyvinvointialueen alueella, ja sitä tarjoavat yksityiset yritykset, kolmas sektori ja kunnat. Tämä asumismuoto on suunnattu eri-ikäisille senioreille, eikä sitä sääntele laki. Koska senioriasuminen ei kuulu hyvinvointialueen järjestämisvastuulle, ei sosiaalihuollon päätöstä tarvita asuinpaikan myöntämiseksi, eikä se siten ole kriteeripohjaista. Ikäihmisten henkilöiden asumistarpeiden täyttämiseksi tarvitaan erilaisia asumisvaihtoehtoja. Senioriasuminen täyttää tarpeen, että ikääntyvät henkilöt siirtyvät uuteen asuinympäristöön varhaisessa vaiheessa, jolloin he voivat helpommin sopeutua uuteen ympäristöön ennen merkittävää toimintakyvyn heikentymistä. Aikaisessa vaiheessa sopeutuminen uuteen asumismuotoon helpottaa mahdollisuutta asua pidempään omassa kodissa, vaikka toimintakyky heikkenisi. Senioriasumisessa asukkaat voivat saada samankaltaista hoitoa ja palveluja kuin yhteisöasumisessa, kuten kotihoito, tukipalveluja, kotikuntoutusta, kotisairaalapalveluita ja päivätoimintaa.

Senioriasuminen osana monipuolista asuntotarjontaa ikääntyneille

Vuorikodin asunnot tarjoavat senioriasumista Vaasassa. Pohjanmaan alueen kunnilla on ikäihmisille tarkoitettuja asuntoja, joita kutsutaan senioriasumiseksi. Kuntien ja kaupunkien



vastuulla on tarjota ikäihmisille soveltuvia asuntoja, mutta näihin ei ole edellytyksenä sosiaalihuollon päätöstä. Hyvinvointialueen vastuulle kuuluu järjestää sosiaalihuoltolain mukaista yhteisöllistä asumista ikäihmisille, joka eroaa senioriasumisesta.

Vuorikodin muuttaminen yhteisölliseksi asumiseksi tarkoittaisi sitä, että myös alueen muiden kuntien tulisi olla mahdollisuus siirtää senioriasunnot hyvinvointialueen vastuulle.

Senioriasuntojen muuttaminen yhteisölliseksi asumiseksi hyvinvointialueen vastuulle tarkoittaisi investointien kohdistamista olemassa olevaan asuntotarjontaa ikäihmisille. Tällöin investointimahdollisuuden kohdistaminen yhteisölliseen asumiseen tulisi käytännössä mahdottomaksi ja ikäihmiselle soveltuvien asumismuotojen määrää ei voitaisi hyvinvointialueen toimesta lisätä.

Yhteistyö kuntien ja hyvinvointialueen välillä on tärkeää ikääntyneiden asumiseen liittyvissä asioissa. Ikäihmiselle tarvitaan asuntoja, joihin ei edellytetä kriteerien mukaista toimintakykyä, vaan joihin ikäihmisillä on mahdollisuus muuttaa soveltuvampaan asumisympäristöön ennen toimintakyvyn heikkenemistä.

Vuorikoti – asumista senioreille

Vuorikoti on toiminut kotina Vaasalaisille ikäihmisille vuodesta 1985. Talon asukkailla on omat asunnot ja heillä on käytössä Vuorikodin yhteiset tilat ja monipuoliset asumisen palvelut. Vuorikodin kiinteistön omistaa Vaasan Palvelutalosaatiö.

Vuorikoti toimii tällä hetkellä senioriasumisena, jonka asukasvalinta tapahtuu säätiön omalla vastuulla ja Pohjanmaan hyvinvointialueen palveluohjauksen avustuksella, jotta tiloihin voidaan valita parhaiten soveltuvat asukkaat. Vuorikodissa on 91 asuntoa.

Talossa on paljon erilaista toimintaa ja mm. Kotihoidon alueen 4 toimistotilat. Kotihoito auttaa ihmistä arkipäivän toiminnassa yksilöllisen palvelutarpeen mukaan. Palvelutarpeen arvio palveluohjaus ja kaikilla Vuorikadun asukkailla ei ole tarvetta kotihoitoon. Asukkaan tarve määrittää sen, miten usein kotihoito tekee käyntejä ja mitä käynneillä tehdään. Vuorikodissa on myös hyvinvointialueen Päivätoimintaa, johon kaikki kriteerit täyttävät ikäihmiset voivat hakeutua mukaan.

Vuorikodissa on lisäksi Vaasan kaupungin työllistämisyksikön toimintaa. Yksikön tehtävänä on kehittää ja tuottaa työllistymistä edistäviä palveluita. Yksi yksikön toiminta on Helppari-Hjälpare-toiminta. Toiminnassa työllistämisyksikön asiakkaalla on mahdollisuus edetä työkokeilun kautta työjaksolle myös vanhustyön avustajatoimintaan. Helpparit toimivat Vuorikodissa, jossa he tekevät avustavaa hoivatyötä ikäihmisten parissa. Tehtäviin kuuluu mm. Asukkaiden saattamista ruokasaliin, tarjoilua ja kodinhoidollisia tehtäviä. Helpparit järjestävät talossa arkisin päivittäin virikkeellistä toimintaa ja erilaisia tapahtumia kuten jumppaa, bingoa, grillausta ja musiikkitapahtumia. Tarvittaessa Helpparit voivat toimia myös kotihoidon hoitajan apuna. Tällä hetkellä Vaasan kaupungin työllistämisyksikkö tiedottaa, että Helppareita on Vuorikodilla 9 ja heitä ohjaa 3 työvalmentajaa. Helppareiden määrä vaihtelee 5–15 välillä, riippuen mahdollisista tulijoista. Kesällä on noin 20–23 Helpparia. Helppareiden työpäivät ovat ma-pe klo. 9.00–15.00.

Ateriapalvelu

Vuorikeskuksen asukkaat, joilla on ateriapalvelua, saavat aterian jäähdytettynä kotiin. Päivätoimintaan osallistuvat ikäihmiset maksavat päivätoiminnasta, joka sisältää lounaan. Päivätoiminnan puolipäivähinta on 11,50 € sisältäen lounaan ja koko päivä 23 € sisältäen lounaan. Vuorikeskuksen asukkailla on vapaa mahdollisuus käyttää Vuorikodin lounasravintolaa. Asiakkaat, jotka saavat ateriapalvelun tai lounaan Vaasan päivätoiminnan yhteydessä, tuotetaan lounas hyvinvointialueen oman inhouse-yhtiön



toimesta. Asiakkaalla voi valita hyvinvointialueen tuottaman ateriapalvelun tai ostaa ateriapalvelun yksityiseltä palveluntuottajalta.

Lopuksi

Vastauksena sosiaalidemokraattinen valtuustoryhmän valtuustoaloitteeseen voidaan todeta, että toiminta Vuorikodissa/Vuorikeskuksessa on erinomainen tapa järjestää palvelut kaupungin ja hyvinvointialueen rajapinnassa. Hyvinvointialueen tuottama ja kustantama kotihoito myönnetään yksilöllisiin tarpeisiin ja tueksi toimii Helppari-Hjälpare toiminta saman katon alla. Helpparien maksuttomat palvelut laajentavat asukkaiden mahdollisuutta saada monipuolisia ja vaihtoehtoisia palveluja hyvinvoinnin edistämiseksi. Asukkaiden erilaisiin tarpeisiin vastaamiseksi on tärkeää, että on monenlaisia vaihtoehtoisia tapoja järjestää palveluja niin kotona kuin kodin ulkopuolellakin.

Vuorikodin/Vuorikeskuksen toiminta on edelläkävijä ja voi toimia esimerkkinä rajapintatyön kehittämisestä myös muille kunnille. Senioriasunnot kuten Vuorikoti ovat tärkeä osa monipuolisia tarjottavia asumispalveluita ikääntyville. Senioriasuntojen muuttaminen yhteisölliseksi asumiseksi ei ratkaise ikäystävällisten asumismuotojen tarvetta Vaasan alueella. Senioriasumiseen asiakkaat voivat ostaa tarvittavia palveluita, kuten siivous, ruoka ym. palveluita samoin kuin yhteisöllisessä asumisessakin. Palveluntuottajien on mahdollista tarjota palveluita Vuorikodin asukkailla.

Yhteisöllisen asumisen lisääntyminen hyvinvointialueen vastuulla olevana palveluna ei poista tarvetta kuntien ja kaupungin tarjoamille ikäystävällisille asunnoille kuten senioriasunnoille.

Sektorijohtaja ikäihmiset Kotanen Heidi

ehdottaa, että aluehallitus päättää antaa täydennetyn vastauksen valtuustoaloitteeseen selontekona aluevaltuustolle. Aluehallitus ehdottaa aluevaltuustolle, että aloite on täten loppuun käsitelty.

Päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.